

Lesbrief voor bij de voorstelling bij Mister Anansi

Achtergrondinformatie over de Anansi verhalen

(Deze informatie komt van www.anansimasters.net)

Hier vind je ook leuke educatieve opdrachten over Anansi. Op de site www.ananasimasters.net is een hele database met filmpjes waarop vertellers te zien en te horen zijn uit; o.a. Ghana, Curaçao, Aruba, Bonaire en Suriname.
http://www.anansimasters.net/edu_basis4.html

Volksverhalen

Elk land en elke cultuur heeft zijn eigen volksverhalen, mythen, sagen of sprookjes. Anansi verhalen zijn hier een goed voorbeeld van. Anansi verhalen zijn ontstaan in het westen van Afrika. Ghana ligt aan de westkust van Afrika. Daar worden nu nog steeds Anansi verhalen verteld.

Anansi

De hoofdpersoon van Anansi verhalen is een spin met menselijke karaktereigenschappen. Anansi kan via een gesponnen draad van de aarde naar de hemel reizen en weer terug. Zo staat hij in contact met God. Zo krijgen zijn verhalen extra wijsheid en een goddelijke lading.

Anansi is heel slim en vindt zichzelf belangrijker dan anderen. En bijna alles wat hij doet, doet hij voor zichzelf. Anansi weeft een web van sluwe plannetjes om iets voor elkaar te krijgen. Soms komt hij in lastige situaties terecht maar weet zich er vaak uit te redden.

Anansi is het goede en het kwade in één. Hij is een hele stoute spin. Hij liegt en bedriegt, hij steelt en hij is lui maar omdat hij daar ook voor uitkomt is hij tegelijkertijd eerlijk, slim en moedig. De held en de antiheld. Hij laat je denken over normen en waarden.

Ghana

In Ghana wordt Anansi ook wel Kweku Ananse genoemd. In de verhalen komen dieren, landschappen en mensen voor. Ook de rangen en standen van de Ghanese bevolking komt naar voren in de verhalen. De verhalen leren ons wijze lessen over het leven, over hoe je je als goed mens moet gedragen en aan welke regels men zich dient te houden.

I

Niet in alle Ghanese Anansi verhalen komt de spinfiguur voor. Het kan bijv. een verhaal zijn over een hond, tijger en een schaap. Toch worden deze verhalen wel Anansi verhalen genoemd omdat ze een wijze les in zich bevatten. Dit wordt ook wel de moraal van het verhaal genoemd. Een wijze les kan bijv. zijn : “Als iets je niet duidelijk is, ga dan terug en luister nog een keer” (zie de film met gelijknamige titel .

Slavenhandel

In de 17e en de 18e eeuw werden door o.a. Nederlanders, Engelsen en Portugezen veel slaven vervoerd per boot naar de Antillen en Suriname om daar op de plantages te werken. De slaven mochten vaak niet zingen en dansen op de plantages maar verhalen vertellen konden ze wel. Langzamerhand zijn ook voorwerpen en planten van de Caribische omgeving onderdeel gaan uitmaken van de Anansi verhalen. Ook nieuwe dieren stapten de verhalen binnen. Ook de functie van de verhalen veranderde: Anansi verhalen kregen meer een protestfunctie tegen de plantage-eigenaren en slavenhandelaren.

In de loop van de tijd kreeg Anansi ook verschillende namen. In Suriname heet hij b.v. Ba Anansi, en op de Antillen heet hij Kompa Nanzi. Tegenwoordig worden de Anansi verhalen meer en meer verteld puur om het amusement. Het vertellen van Anansi verhalen is een leuk tijdverdrijf. De verhalen zijn vaak grappig, iedereen kan lachen om de gekke streken van Anansi. Soms komt hij er goed van af, maar niet altijd.

Migratie naar Nederland

Als gevolg van migratie heeft Anansi ook in Nederland zijn web gemaakt. En daar vangt hij ook weer nieuwe dingen in. Want Anansi krijgt niet alleen nieuwe vrienden en vijanden in alle landen waar hij komt maar hij gaat ook met zijn tijd mee. Zijn kleding verandert en ook zijn wensen passen zich aan. Nu probeert hij op een slimme manier aan een mobiele telefoon te komen en speelt hij de hoofdrol in hippe webfilmpjes op Youtube.

Het enige wat nooit verandert is zijn stijl. Wat Anansi wil, dat zal hij krijgen. Ook al gaat het niet altijd even gemakkelijk en doet het soms pijn. Uiteindelijk krijgt Anansi altijd zijn zin.

Vertelkunst

Anansi verhalen zijn vertelverhalen en werden vroeger niet opgeschreven. Vroeger werden de verhalen door opa's en oma's verteld aan hun kleinkinderen voor het slapengaan of bij het kampvuur. Tegenwoordig worden de verhalen steeds minder verteld. Zou dat komen

door de toenemende aandacht voor computergames, internet en amusement?

Bij Anansi verhalen is het heel belangrijk hoe je ze vertelt. Als je een verhaal voorleest, heb je veilig een boek voor je liggen waaruit je leest. Als je een verhaal uit je hoofd moet vertellen moet je goed de rode draad van het verhaal in de gaten houden en is het belangrijk dat je gebruik maakt van gebaren en verschillende geluiden om het verhaal levendig te maken.

De verteller moet het publiek aan zich kunnen binden. De luisteraars worden betrokken bij het verhaal door ze niet alleen aan te kijken maar ook direct aan te spreken.

Opdrachten: Anansi verhaal schrijven

Geschikt voor: Groep 5 t/m 8 basisonderwijs

1. Anansi verhaal schrijven

Opdracht uitleg: leerlingen gaan zelf een Anansi verhaal schrijven.

Schrijf een Anansi verhaal rondom een spintfiguur die bepaalde zakengedaan wil krijgen door middel van een list. Bedenk eerst wat je wilt bereiken, hoe dat lukt en welke middelen je daarvoor nodig hebt.

Maak daarbij gebruik van de volgende onderdelen:

- Is Anansi een held, een boef of een slimmerik? Welke karaktereigenschappen van hem zijn belangrijker dan andere? Hoe ziet hij eruit, is hij meer man of vrouw?
- Personages/wie komen erin voor? Denk daarbij ook aan dieren, mensen, geesten etc.
- Locatie: waar speelt het verhaal zich af? Zijn er meerdere locaties?
- Probleem: wat is er aan de hand?
- Motief: wat wil Anansi?
- Ontknoping: hoe krijgt Anansi zijn zin?
- Welke listen bedenkt Anansi?
- Waarom verzint Anansi listen?
- Hoe eindigt het verhaal?
- Over hoeveel tijd speelt het verhaal zich af?

3

- Denk na over het begin van het verhaal: In welke situatie bevindt Anansi zich, of welk object speelt een belangrijke rol.
- Denk na over wat er gebeurt in de aanloop naar het hoogtepunt: bijv. Anansi komt iemand tegen, hij voert een bepaalde handeling uit.
- Denk na over het hoogtepunt: Wat gaat er mis, wat gaat er goed, het verhaal krijgt een nieuwe wending.
- Denk na over hoe het verhaal afloopt: Wat is het eindbeeld, loopt het verhaal goed of slecht af?
- Denk ook na over een titel voor je verhaal. De titel geeft aan welke kant het verhaal op gaat of wat een belangrijk element in het verhaal vormt.

2. Creatief schrijven:

Schrijf je verhaal op in een vorm van een web. Teken een web met rechte draden van buiten naar binnen. Schrijf je tekst op de lijnen van het web, en schrijf van buiten naar het centrum toe.

Note: <https://www.immaterieelerfgoed.nl/nl/anansiverteltraditie>

De Anansi verteltraditie is opgenomen in de Nationale Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed in Nederland. De oorsprong van de Anansi verteltraditie ligt in West-Afrika. De verhalen zijn vaak dierensprookjes, fabels of oorsprongsmythen met altijd een sterke moraal. De traditie is aangemeld door meestersverteller Wijnand Stomp en documentairemaker Jean Hellwig, allebei op nationale en internationale schaal bezig met het verbreiden van de traditie van deze vooral in het Caribisch gebied en Ghana zeer bekende verhalen.

De Anansi verteltraditie is van iedereen, maar vooral van mensen met een Afro-Caribische achtergrond. Wijnand Stomp, verhalenverteller, en Jean Hellwig, documentairemaker, producent en antropoloog, droegen de traditie voor de inventaris voor. Zij zijn ook de initiatiefnemers van de Anansiboom in het Openluchtmuseum. De voordracht is ondersteund voor vertellers uit het Caribisch gebied, Suriname en Ghana. Kinderen kunnen enorm genieten van de verhalen, waarin vaak veel humor zit.

